



SCHAKEN

door
Hans Böhm

Vandaag begint het twintigste HSG Open in Hilversum met meer dan 400 deelnemers uit meer dan twintig landen. Dat succes komt ook door het weerzien van mensen met dezelfde hobby. Dat verbroedert, ongeacht het niveau. Het toernooi duurt een week en tussendoor worden er jeugdevenementjes georganiseerd, een kroegsnelschaaktoernooi, een stadswandeling langs de imposante gebouwen van architect Dudok en geef ik een lezing over het boek *Herinneringen van twee schaakvrienden*, dat ik samen met Jan Timman schreef. Dit boek gaat over onze beide levens waarbij de schaaksport de rode draad was bij onze ervaringen met kunst, architectuur, uitvindingen, goede doelen, politieke strubbelingen,

andere zeden en gewoontes, vriendschap, avontuur, media, films en nog wat zaken. De tijd van vóór de computer (flower power, provo, hippies, liften, meer sociale gelijkheid) had zijn eigen charme en ritme. Die tijd komt nooit meer terug maar wij zijn zeer tevreden dat we die tijd zelf hebben meegeemaakt en gezien de reacties voelen meer mensen dat zo aan. Dit boek kwam tot stand in de laatste negen maanden van Jan's leven, de strijd tegen de tijd en de dood zijn ook elementen die herkenning opleveren.

Afgelopen woensdag mocht ik het boek aanbieden als eerste prijs bij een rapidtoernooi voor Amsterdamse ambtenaren en op zondag 14 juni was er een signeersessie bij de indrukwekkende boekhandel Donner (inderdaad familie van grootmeester Donner) in centrum Rotterdam. Omdat daar veel

voetstappen liggen van Jan en mij uit onze jeugd was het goed enkele oude vrienden te zien. Iedereen is zijn eigen weg gegaan en dat zijn mooie en soms droeve verhalen. De dag daarvoor vonden in Arnhem, tijdens het tweede DataBalk Schaakfestival, vele activiteiten plaats in het vijf verdiepingen tellende cultuurcentrum Rozet. Simultaans, snelschaaktoernooitjes, oploswedstrijden en lezingen. Professor Jaap van den Herik ging in op de toekomst van de computer, studiecomponist Harold van der Heijden legde uit hoe een studie tot stand komt, grootmeester Erwin l'Ami liet enkele mooie partijfragmenten zien, grootmeester Max Warmerdam speelde een partij blind tegen jeugdkampioene Fleur Westerhof en ik vertelde aan de hand van een PowerPointpresentatie over ons boek. Bij de signeersessie daarna

kwamen weer hele andere verhalen los bij dit schaakminnende publiek.

F. Westerhof - M. Warmerdam

Beide spelers kregen 20 minuten voor de partij en Max vertelde tussendoor waar hij over nadacht.

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 Pc6 6.Lg5 Ld7 7.Dd2 a6 8.0-0-0 e6

De Richter-Rauzer variant in het Siciliaans. Fleur is nationaal meisjeskampioene in de categorie tot 18 jaar (en daarvoor ook tot 16 en tot 14!) en de jeugd is tegenwoordig goed op de hoogte van de theorie.

9.Kb1 Le7 10.f3 Dc7 11.g4 Pxd4 12.Dxd4 h5 13.gxh5 Pxb5 14.Lxe7 Kxe7 15.De3

Wit wil Pg3 voorkomen (Dg5+) en veld f4 voor het paard afnemen. Wit is de opening goed doorgekomen, ook zetten als Dd2 en Lc4 kwamen in aanmerking.

15...Dc5 16.Dd2 Tad8 17.Lg2

g5 18.e5!

Mooie (en enige) zet die wit volop in de strijd houdt.

18...Pf4 19.exd6+ Kf8 20.h4 Lc6 21.hxg5 Txb1 22.Lxh1!

Alleen al het idee om te-gennatuurlijk met de looper te slaan verdient een compliment. Het is een gevaarlijke stelling voor zwart, die positioneel beter staat maar een zwakke koningsstelling heeft. **22...Dxg5 23.Pe4 De5 24.Dd4?**

De eerste zet die niet goed voelt (24.c4). Wit moet de dames op het bord houden in dit type stelling.

24...Dxd4 25.Txd4 e5 26.Td2 Kg7 27.c4 f5 28.Pc5 a5 29.Lg2 Kf6 30.Lh1

Wit begint te zwalken, kan geen verdediging vinden en verliest gaandeweg.

30...b6 31.Pb3 Ke6 32.Kc2 Txd6 33.Txd6+ Kxd6 34.c5+ bxc5 35.Pxa5 Ld5 36.b3 Kc7 37.Kc3 Pe2+ 38.Kd2 Pd4 39.Ke3 f4+ 40.Kf2 Kb6

41.Pc4+ Lxc4 42.bxc4 Ka5

en zwart won de damevleugelpionnen en de partij. Een geslaagd experiment, zeker voor herhaling vatbaar. Op 8 juni vierde de vereniging te Roden haar 65e verjaardag. Een mooie opkomst met ook alle oud-leden. Omdat 1961 in ons boek wordt benoemd (anekdote), concentreerde ik me bij de lezing op de schaakwereld rond dat jaar en ook hoe de wereld er toen uitzag (voor de jongere leden). Een paar weken daarvoor vierde de vereniging in Warmenhuizen haar 50e verjaardag, dan zitten we in 1976, de tijd dat Jan en ik de wereld gebruikten als strijdtoneel en Bobby Fischer alle aandacht opeiste als ex-wereldkampioen. Bij al die gelegenheden, en ook bij de simultaans, blijkt zo'n boek over herinneringen een dankbare bron om zowel uit te putten als om te delen.